

WORKSHOPY GENERACE: NIKA

Metodika pro učitele

Vzdělávací potenciál dokumentární série Generace: Nika v oblasti audiovizu v metodice proměňujeme v praktické pracovní listy a návrhy aktivit, které lze využít k práci ve výuce po zhlédnutí vybraných dílů série.

Cílovou skupinou jsou žáci vyšších ročníků základních škol a gymnázií. Metodika se zaměřuje na takzvanou rekonstrukci zadání filmových workshopů pro mladé lidi žijící blízko válečné fronty. Nemáme však stejně ambiciózní cíl (natočení krátkých hraných filmů), zaměříme se spíše na vybrané aktivity z jednotlivých workshopů, které teenagerům přiblíží, jak se dělá film, a mohou být inspirací pro jejich vlastní tvorbu.

[2/10 Kost'á – Generace: Nika](#) – herectví (námět)

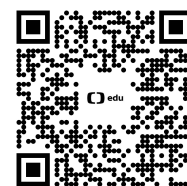
[3/10 Alisa – Generace: Nika](#) – scénář

[4/10 Saša – Generace: Nika](#) – kamera

[5/10 Valera – Generace: Nika](#) – herectví

[6/10 Zlata – Generace: Nika](#) – režie

[7/10 Tíja – Generace: Nika](#) – natáčení

O projektu GENERACE NIKA

Místní filmaři společně s českým štábem vedou filmové workshopy pro skupinu teenagerů z Charkova a Chersonu, kteří jsou mladí, kreativní a vynalézaví. Nechtějí být pasivními oběťmi historie. Po letech strávených na online škole jim projekt nabízí smysluplnou volnočasovou aktivitu.

Dokumentární série Generace: Nika nám představuje syrové, autentické a emocionálně silné vyprávění. Také odhaluje univerzální témata dospívání a umělecké tvorby, která rezonují kdekoliv na světě, zde však jsou významně ovlivněna válkou.

Samotní teenageři riskují, aby se mohli workshopů zúčastnit. Současně jsou za účelem natáčení dokumentární série na workshopech vystaveni velice náročné situaci – neustále jsou zaznamenáváni kamerou, mobilem či jiným zařízením.

Pracovní listy

Věnují se pouze vybraným aktivitám z prezentovaných workshopů. Shrnují téma a nabízejí úkoly k zamyšlení. Pracovní listy jsou koncipované pro širokou veřejnost a také jako plnohodnotný podklad do výuky na 2. st. ZŠ a osmiletých gymnázií.

1. aktivita: sledování videa a následná práce s pracovním listem

Základní možnost práce s materiálem pro *Generaci: Nika* je velice jednoduchá a snadno se zařadí do běžné výuky. Jeden díl dokuseriálu je vhodný pro 45minutovou jednotku, protože trvá většinou okolo 15 minut a 30 minut pak zbývá pro pracovní list i reflexi.

Pracovní listy převážně obsahují jak náměty na aktivity, tak i kvízové otázky. I přesto, že některé listy jsou více kvízové, **nepoužívejte listy jako testy**. Listy jsou zamýšleny jako reflektivní.

S pracovním listem pracujte bezprostředně po zhlédnutí videa. Na závěr lekce si vždy nechte čas na společné vyhodnocení a diskuzi. Reflexe videa i listu je podstatná pro učení.

Časová dotace:

V případě použití celého dokuseriálu se vám nabízí až 8 vyučovacích jednotek. K celé sérii totiž patří ještě první okruh *Zprostředkování obrazem a zvukem* a závěrečný třetí okruh *Film spojuje*. Související okruhy mají vlastní metodiky.

Celý projekt je tedy vhodný jako dvouměsíční plán do jednotlivých hodin jednou týdně, případně jako projektová výuka.

V případě použití jen jednoho konkrétního pracovního listu je zapotřebí vysvětlit a uvést celý projekt, případně ukázkově představit i jiné díly, aby žáci pochopili celý kontext projektu.

Tip do výuky:

Pracovní list není třeba tisknout. Může sloužit jako prezentace, vodící linie vaší společné práce v hodině. Jednotlivé úkoly mohou žáci vyplňovat na úplně obyčejný papír.

Tip k pracovním listům:

Projděte si pracovní listy. Tam, kde je návrh na filmovou či dramatickou výchovu, promyslete, jak a kdy ji zařadit, případně uzpůsobte třídu tak, abyste aktivitu mohli pohodlně realizovat.

V případě pracovního listu *Natáčení* lze aktivity zadat jako domácí úkol a v následné hodině si výsledky ukázat a reflektovat.

RVP výstupy k jednotlivým listům:

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

2. aktivita: příprava do hodiny na motivy natáčení filmu

RUN, RUN, ACTION!

Předmět: výtvarná a filmová výchova

Věková skupina: 11–15 let

Časová dotace: 45–90 min.

Cíl: Žák si vyzkouší pozici runnera a seznámí se s dalšími činnostmi souvisejícími s tvorbou filmu.

RVP:

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.

Úvod a organizace

Jde o vzdělávací hru pro teenagery, kterou je možné realizovat přímo v prostorách školy. Nastíní jednotlivá témata pracovních listů. Aktivita je inspirována filmovou profesí runnera, s níž se lze setkat ve 4. díle dokusérie Generace: Nika. Zadání je ale upravené tak, že si žáci vyzkoušejí i další činnosti spojené s tvorbou filmu.

Runneři (pomocníci na place) jsou klíčoví členové filmového štábu. Často jsou to začínající pracovníci, kteří zajišťují hladký chod natáčení. Mají na starosti pochůzky, doručování materiálů, zajišťování cateringu, asistenci produkci a pomoc ostatním oddělením. Jde o fyzicky i časově náročnou pozici, která je vstupní branou do světa filmu.

Před samotnou lekcí je potřeba připravit si jednotlivá stanoviště. Zapojit se mohou také žáci. Pro klidnější průběh hry je zapotřebí, aby na 1–2 stanovištích byl někdo přítomen. Na trasu by měli žáci vycházet jednotlivě. Časování vycházení si určete podle počtu účastníků a délky lekce. V mezičase se žáci mohou věnovat jednomu z pracovních listů.

Stanoviště:

1. Absurdní situace

Na místě jsou k dispozici 4 karty se slovy a zařízení pro záznam zvuku s popisem obsluhy (mobil / diktafon / notebook s PC mikrofonom). Pro aktivitu můžete využít slova z pracovního listu **Scénář** nebo navrhnete vlastní. Je dobré, aby alespoň jedno slovo nebylo úplně známé, například „meotar“.

„Scénárista potřebuje tvou pomoc. Zapoj slova na kartách a odvyprávěj tu nejabsurdnější situaci, která tě napadne.“

2. Scéna

Na stanovišti je min. 5 papírových krabic a karta s popisem na obou stranách.

„Postav z krabic věž, aby měl filmový štáb představu, jestli se vejde do záběru. Otoč kartu.“

„Zboř věž z krabic. Štáb potřebuje vidět, co je v pozadí! Otoč kartu a běž dál.“

3. Kamera

Ideální je, pokud je někdo osobně přítomen na stanovišti a hlídá si zařízení pro záznam videa. Zároveň je ukázkovou postavou pro rámování obrazu. Případně se dá použít oblečení vycpané tak, aby připomínalo lidskou postavu, a starší mobil nebo kompaktní foťák s funkcí videa.

„Kameraman nemá podklady pro storyboard. Nafot' mu mutanta ve třech velikostech záběrů a pod jedním specifickým úhlem: D, PD pohled a C.“

4. Catering

Stanoviště s cateringem (ang. „zajišťování občerstvení“) doporučujeme umístit blízko umyvadla, aby na trase nebylo mokro a nedošlo ke zraněním.

„Filmový štáb bude mít za chvíli pauzu a není připravené pití. Natoč do kelímku vodu a polož ji na stůl.“

5. Technika a herectví

Jedná se o zastavení, na kterém musí někdo být, aby zajistil, že se technika nezničí. K dispozici je stativ a zařízení pro záznam videa (foťák, mobil a podobně). Pomocník na stanovišti u prvního příchozího zastoupí režii ze 6. stanoviště, aby hra fungovala.

„Sestav stativ. Připevni mobil a postav se před něj. Produkce shání kompars. Je zapotřebí natočit detailní reakci kolemjdoucího. Vyčkej na pokyny režie.“

6. Režie a natáčení

Na místě je karta se vzkazem:

*„Dostal jsi plnou důvěru od filmové produkce a můžeš natočit svou první scénu. Vrať se na předešlé stanoviště a instruuj herce, co má dělat. V pořadí je opravdu náročná scéna: **Detail / Kolemjdoucí spatří** (domysli).“*

Závěrečná reflexe

Vyzvěte žáky, aby si sedli nebo stoupli do kruhu tak, aby na sebe všichni viděli. Diskutujte s nimi, jaké to pro ně bylo v pozici runnera. Poslechněte si zvukový záznam absurdních příběhů. Objevila se v záznamu situace, kterou by stálo za to rozvést do podoby námětu?

Promítněte si reakce kolemjdoucích na průlety zvláštních věcí. Zeptejte se žáků, jak se cítili před kamerou. Záběr rámovaný na detail může narušovat jejich komfortní zónu, a tak pozice před kamerou nemusela být pro všechny příjemná.

**Scénárista potřebuje tvou pomoc.
Zapoj slova na kartách a odvyprávěj
tu nejabsurdnější situaci,
která tě napadne.**

**Postav z krabic věž, aby měl filmový
štáb představu, jestli se vejde
do záběru. Otoč kartu.**

**Zboř věž z krabic. Štáb potřebuje vidět,
co je v pozadí! Otoč kartu a běž dál.**

**Kameraman nemá podklady pro
storyboard. Nafot' mu mutanta
ve třech velikostech záběrů a pod
jedním specifickým úhlem:
D, PD pohled a C.**

**Filmový štáb bude mít za chvíli pauzu
a není připravené pití. Natoč do kelímku
vodu a polož ji na stůl.**

Sestav stativ. Připevni mobil a postav se před něj. Produkce shání kompars.

Je zapotřebí natočit detailní reakci kolemjdoucího. Vyčkej na pokyny režie.

Dostal jsi plnou důvěru od filmové produkce a můžeš natočit svou první scénu. Vrat' se na předešlé stanoviště a instruuj herce, co má dělat. V pořadí je opravdu náročná scéna: Detail / Kolemjdoucí spatří (domysli).